

Чавдар АНГЕЛОВ:

В гората пулсът на майката природа тупти и се усеща най-силно

Чавдар Ангелов е роден на 10 ноември 1940 г. в София. За да избегне неволите на тогавашното време, свързани с Втората световна война, семейството му се връща в родния на баща му и майка му Самоков. Чавдар прекарва детско-юношеските си години в града, където завършва средното си образование през 1958 година. През 1965 г. се дипломира в специалност „Българска филология“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Още като студент започва да сътрудничи в българския печат. Оттогава е и активен ловно-рибарски деец, свързан неуморно със сп. „Лов и риболов“. От февруари 1966 г. е редактор в списанието, по-късно става заместник главен редактор за дълги години и една година е главен редактор. Член е на Съюза на българските журналисти от 1969 година. Заед-

но с писателя Дончо Цончев създават вестниците „Наслука“ и „Див зов“. Наред със стотиците журналистически и литературни материали Чавдар Ангелов издава и десетина книги – стихотворения за деца, публицистика, ловни разкази и миниатюри, полезни съвети за ловците. Всички издания са свързани с българската гора и с ловно-рибарското движение в България.

– Г-н Ангелов, предците Ви са оставили отпечатък в историята още през Възраждането. Баща Ви е бил детски писател. Последвахте ли някого от семейството си по стъпките му из горските пътеки, или любовта Ви към гората и природата пламна сама през детския Ви живот в планината?

– Родителите ми произхождат от стари родове, началото на които се губи още през Възраждането. Прадядо ми Ангел Делигълбов се е подвизавал като хайдутин в малка самоковска чета преди Освобождението. Бил е дясната ръка на известния в Самоковско Чакър войвода. Този смел хайдутин е наричан неведнъж българският Робин Худ, защото е отдал живота си в борба за добруването на бедняци българи. Грижил се е обаче и за бедняци турци. Неведнъж в живота си съм споделял тези думи и моите разкази дадох идеята на Николай Хайтов да напише краткия разказ „Чакър войвода“.

Майка ми е правнучка на майстор-иконописец и портретист Станис-

лав Доспевски, който е бил пламенен славянофил и близък на Васил Левски. Убит е в една от цариградските тъмници, в които лежи, през януари 1878 година. Баща ми Славчо Ангелов е класик на българската детска литература. Започнал е да публикува свои творби през 1936 г. в сп. „Славейче“, където е работил. Първата книга на баща ми е издадена през 1939 г. и се казва „Сънят на ловеца“. Спомням си, че когато бях в 9 – 10 клас, баща ми ме попита какви са моите планове за професионалния ми път. Предлагаше ми да стана лекар, но аз твърдо отказвах. Той все ми повтаряше да не бързам и да си помисля, но в един момент решително му заявих: ще следвам твоя път, ще уча българска филология и ще се занимавам с четмо и писмо!

Моите родители обичаха страшно много гората. Дядовците ми са били горски хора. И те, и баща ми са работили в мандри сред гората, където се произвеждали много кашкавал и сирене. Прекарвах много време в гората покрай баща ми. При мен се

получи една комбинация – хем наследих любовта си към гората, дивеча и природата от предците ми, хем тя сама бликаше от мен и с годините просто я развих и надградих. Като дойдох да живея в София, много често обикалях Витоша. Всяко лято пък посещавах Рила, която за мен е планина-светица.

– Това съчетание ли обърна творческия Ви поглед към темите за природата, животните, лова? Те чертаят професионалния Ви път чрез перото и словото за повече от 60 години.

– Да, изборът ми на тематика бе категоричен още на младини, когато казах на баща ми, че искам да стана редактор в издание, посветено на гората и планината. И до днес не съм спрял да давам път върху хартията на тази своя любов. Обичам гората и тя за мен е спасение, радост. Винаги съм твърдял: в гората пулсът на майката природа тупти и се усеща най-силно. Тя е грандиозният и изкусен майстор-творец. Любвеобилността ми

към горското изящество е нестихваща и неизменна. В писането си превъзсявам вековните български гори. Като че ли в тях витае духът на Бога. Навлезеш ли в дебрите им, миризмата на смола веднага те опиянява и успокоява. Тя е като дар от небесните селения. В гората човек се чувства по-свеж и волен, помъдрява, върви по-смело към доброто. И мощен да е вятърът извън нея, сред дърветата е тихо. Тя е чистилице – и за тялото, и за душата. А аз избрах да придам облик на това чистилице чрез словото. Първите ми изяви бяха през 70-те години на миналия век, още като студент, когато пишех и по някое стихотворение. Покрай мои колеги, които правеха писателски опити,

реших да опитам и аз. Така ме обхвана страстта към писането. Малко бяха местата, където можех да се реализирам – у нас нямаше много издания с природна и горска тематика през онези години. Мен ме познаваха по редакциите, защото носех материали на баща ми за публикуване. Той беше започнал да се разболява и аз ги занасях вместо него. Баща ми беше близък с главните редактори на списанията „Турист“ и „Лов и риболов“. Любомир Дойчев – главен редактор на „Лов и риболов“, ми подаде ръка, когато пристъпих прага на редакцията. И така започнах работа за това най-старо списание у нас.

– Като дългогодишен член на редколегиата на сп. „Лов и риболов“ сте имали досег с едни от най-големите ни писатели – Емилиян Станев, Ангел Каралийчев, Ради Царев, Дончо Цончев, Николай Хайтов. На какво Ви научиха те за нашата природа?

– Писателите, които познавах, бяха много повече. Една любопитна случка. Баща ми беше много близък приятел с Елин Пелин. Писателят ходеше на гости в частен краварник между Самоков и Боровец и след войната там се лекуваше от проблеми с белите дробове. През 1948 – 1949 г. му

Редакционната колегия на сп. „Лов и риболов“ на 75-ата годишнина на списанието (1970 г). От ляво надясно, седнали: писателят и журналист Любомир Дойчев, Емилиян Станев, Ангел Каралийчев, журналистите Владимир Иванов и Спас Гергов. Прави: Чавдар Ангелов, спортният журналист Иван Соколов, ихтиологът Богомил Маринов, писателят Петър Незнакомов, журналистът Борис Георгиев, писателят Борис Крумов, световноизвестният орнитолог Николай Боев, лесовъдът Иван Стефанов и журналистът Никола Шивачев

ходехме редовно на гости. Вземахме раниците, баща ми казваше: „Хайде да идем да видим чичо Пелинко“. Елин Пелин ме щипеше приятелски по бузите и разказваше. Беше много интересна личност. Споделяше, че е свързан с ловджийството заради хубостите на българската гора. Хората, с които се срещаше на лов, също и горските му даваха много сила и вдъхновение. От всички тях е научил много за живота и природата.

Много от писателите тогава бяха истински радатели на българската гора и често я описваха в творбите си. Такива бяха Емилиян Станев и Ради Царев (той застъпваше силно в творчеството си и лова, и екологията). Не бих казал обаче, че плядата наши творци ме научи на нещо повече от това, което вече знаех за нашенската природа. По-скоро познанството ми с тях допълнително подклаждаше вече моята собствено изградена обич към гората. Познавах Емилиян Станев от 1956 година. Той ме вдъхнови за творчество и неведнъж смело заявявах, че съм негов ученик в писането. Той придаваше на животните човешки черти, при мен се получи същото. Ангел Каралийчев беше рибар, не толкова ловец. Много обичаше гората, беше особено близък приятел на баща ми. С Николай Хай-

тов не съм имал дълбоко познанство, виждах го рядко. Той не беше особено запален ловец. А Дончо Цончев беше много самобитен творец. И от него черпех много вдъхновение – аз съм трикратен победител в литературния конкурс „Дивото“, посветен на неговото име. Дватама сме печелили и в конкурс за разказ, организиран от списание „Гора“.

– Кой е най-живият Ви спомен от прекараното време с Дончо Цончев? Тази година се навършват 90 години от рождението му.

– С Дончо ме свързват 44 години най-чисто приятелство. То се закали в много житейски битки, обругавания, но и надежди. „Пушката, моливът и общуването с хората“ – това беше житейският му девиз. Един от спомените с него, най-ярко останали ми и до днес, е свързан с най-обикновен ловен излет през есента. С Дончо бяхме на съседни пусии, виждахме се добре. Внезапно пред нас изскочи сърна. Дончо ме погледна в очите и в този момент двамата негласно казахме: „Нали няма да стреляме по тази хубавица?“. И двамата знаехме, че ще е грях. После бързо и леко се измъкнахме от мълчаливата гора. На другия ден в писателското кафене случката бе на дневен ред. На

съседната маса беше седнал поетът Дамян Дамянов. Чул всичко и набързо сътворил стихотворението „Сърни“, посветено на Дончо. Така случката ни стана популярна. Може да е съвсем обикновена, но уникалното в нея е силата на едно приятелство, което може да се разгърне особено ярко по време на лов, докато си в гората.

– Били сте активен и успешен спортист на младини, имате борбен дух. Непримириим сте с браконьерството и то е било честа тема за Вас. Разкажете за онази случка, в която разбирате за бренокето с Вашето име на него и за намерението да Ви убият?

– Не мога да не спомена за спортната си кариера. Бях един от най-високите в гимназията. Започнах със спортна гимнастика, после ски. През 1958 г. станах юношески републикански първенец по ски. Летата играех футбол в „Рилски спортист“ – Самоков. Бил съм и капитан на баскетболния отбор на гимназията в града. Колкото до случката, познавах служител на полицията (тогава милиция), който изпълняваше дълга си в родопските села. Заловили един местен жител в незаконна дейност, искали да му отнемат ловното оръжие. След случката и последиците станало така, че моят познат срещал още няколко пъти извършителя, но в друга ситуация. Един ден се видяхме с полицаия, а той ми каза: „Я виж какво имам – едно бренокето с твоето име на него.“ Оказа се, че нарушителят му дал бренокето, след като разбрал, че двамата се познаваме. Споделил, че искал да ме гръмне за писаниците ми срещу браконьерите. Имам и още случаи. Веднъж бях в плевенско село да правя репортаж от ловна дружинка. Беше зима. С един от възрастните ловци навлязохме в гората, поспряхме. Изведнъж един сноп сачми ме удари право в сърцето. Бях със зимни дрехи, дебели, но усетих удара като с чук и се свлякох на земята. Ловците ме наобиколиха да помагат. Сачмите, няколко и големи, за едър дивеч, бяха пробили дебелия слой дрехи. Отдолу имах синини. Не стана ясно кой ми е посегнал. При друга случка пък присъствах в съда по дело срещу браконieri. Излезли няколко души на нощен лов на зайци на фарове. Пътуват в колата, но

Част от издадените книги на Чавдар Ангелов

по време на движението се случва инцидент – неволно натиснат спусък и един от извършителите на предната седалка умира на място. Осъдиха ги. След това дело спрях да пиша за браконьерството.

– И тогава решихте да насочите перото си към темите за екологията?

– Тя е присъствала в ума ми и от по-рано. Дори да прозвучи самохвално, смея да кажа, че от моето поколение автори няха творческа конкуренция. Гората и екологията са в невидима, но неразривна връзка – видиш ли гората, знаеш, че трябва да я пазиш. Така е и с природата въобще. На страниците на вестник „Наслука“ и до ден днешен водя периодично рубрика с името „Не стреляй“. Тя е за редките видове птици, на които не бива да се посяга. При мен стои ръкописът на моя по-обемна книга, която досега не успях да издам. Казва се „Див зов“ и е четиво за животните, природата и опазването им. Получавал съм редица грамоти за екологичните си творби и дейността си в областта.

– В миналото ловци и горски служители са били ръка за ръка в гората и на полето. Така ли е това и сега?

– Категорично. Градивната и ползотворна нишка в отношенията между ловци и горски служители никога не е прекъсвала. Много горски са и ловци. Преди доста години заместник-председател на Централния съвет на БЛРС беше горски служител, началник на отдел. Така създадохме приятелство между двете структури. Това беше неизчерпаем източник на

взаимодействие. Познавах от моето идване в Съюза до 1989 г. всички министри в Министерството на горите. Заедно с тях чествахме Седмици на гората. Горските водеха ловците по горските стопанства, за да видят те как се залесява. След това на свой ред ловците ходеха да залесяват. Всяка година в околностите на София ловците създаваха немалки територии гори. Днес наблюдавам същото и не мисля, че нещата са се изменили. И това ме радва неимоверно.

– Какъв ловец сте Вие?

– Аз преследвам красотата на природата във всичките ѝ форми. Обичам да стрелям, но не и да отстрелвам.

– Малко излишен става традиционният ни въпрос „Какво е за Вас гората?“, защото толкова неща разказахте за нея, затова да Ви попитам какъв трябва да е обликът на съвременния, отдаден на дивеча, гората и природата, човек?

– Да продължи да обгрижва, да се стреми пак и пак към всичко онова, което правихме преди и за което ви разказвам сега. Да залесява, да засява дивечови ниви, да подхранва. Насадиш ли в сърцето си обич към природата на родния край, насаждаш в ума си могъщество. Надявам се, че няма българин, опиващ се от зеленото ни очарование, който да не мисли как да брани и да увеличава имането, което има.

**Въпросите зададе
Борислав БЕЛДЕВ
Снимки: Авторът
и архив на Чавдар АНГЕЛОВ**